

Notă cu privire la prognoza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2020-2022

În temeiul prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (nr.181 din 25.07.2014) și a ordinului Ministerului Finanțelor cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului (nr.209 din 24.12.2015), în luna iulie a anului curent Ministerul Economiei și Infrastructurii a elaborat Prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2022, care au fost luați în calcul la elaborarea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu.

În luna octombrie 2019 Ministerul Economiei și Infrastructurii a elaborat și a coordonat cu experții misiunii Fondului Monetar Internațional Prognoza actualizată a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2022. La elaborarea prognozei s-a luat în considerare principalele aspecte ale prognozei economiei mondiale, în special a țărilor care sunt principali parteneri comerciali ai Republicii Moldova, tendințele de evoluție a economiei naționale din anii precedenți, rezultatele înregistrate în principalele sectoare economice în primele luni ale anului 2019. Concomitent, s-a ținut cont de riscurile cu care Republica Moldova poate să se confrunte în anii de prognoză.

De asemenea, s-au luat în considerare sarcinile prioritare ale Guvernului orientate spre asigurarea unei creșteri economice optime, durabile și incluzive care vor avea la bază următoarele principii-cheie: libertatea economică și condiții egale pentru toți agenții economici, concurența loială, sprijinul antreprenoriatului, stabilitatea macroeconomică și responsabilitatea financiar-bancară, consolidarea securității energetice. Eforturile Guvernului vor fi orientate spre sporirea competitivității și calității mărfurilor autohtone, creșterea exporturilor, inclusiv prin majorarea investițiilor în infrastructura economică, dezvoltarea agriculturii moderne și performante, crearea unui mediu atractiv și motivant pentru investiții.

I. Evoluția economiei Republicii Moldova în primele luni ale anului 2019

Produsul intern brut a crescut cu 5,2% și a însumat 90,9 mild. lei în I semestru 2019. Valoarea adăugată brută creată în activitatea “Construcții” a avut cea mai mare influență asupra creșterii economice, asigurând 43% din creșterea PIB, după care “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” – 21%; „Industria” - 11% din creștere, ”Informații și comunicații” – 10%, Tranzacții imobiliare - 5%, respectiv. Aceste activități au fost cele mai influente în prima jumătate a anului 2019.

Presiunile inflaționiste se accentuează. De la începutul anului 2019 rata inflației a constituit 4% comparativ cu rata deflației de 0,6%, înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent. Rata anuală a inflației a constituit 5,5%, încadrându-se în intervalul țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%).

Leul moldovenesc s-a depreciat față de principalele valute de referință. De la începutul anului 2019 moneda națională a marcat o depreciere de 4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,14 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2019 pînă la 17,83 lei la 31.08.2019). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,2%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.08.2019 a atins o valoare de 2914,7 mil. dolari, micșorîndu-se cu 1,9% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2018 și cu 1,6% - față de situația la 24.08.2018.

Masa monetară M3 la sfîrșitul lunii august 2019 a constituit circa 87,8 mild. lei și s-a majorat cu 10,9% comparativ cu sfîrșitul lunii august a anului 2018. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată preponderent de majorarea banilor în circulație cu 19,6%, volumului depozitelor la vedere – cu 14,6% și depozitelor în valută străină – cu 10,5%. Situația în domeniul creditării se îmbunătățește: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-iulie 2019 a înregistrat o majorare cu circa 19,7% față de perioada respectivă a anului 2018.

Ritmul de creștere a cheltuielilor bugetare se temperează. În ianuarie-august 2019 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de circa 39,9 mild. lei (cu 6,6% mai mult față de ianuarie-august 2018) și cheltuieli – 41,8 mild.lei (mai mult cu 15,1%). Cea mai mare parte din cheltuieli sunt direcționate spre protecția socială, dar cea mai mică – spre protecția mediului. Bugetul public național s-a soldat cu un deficit de -1 946,9 mil.lei, spre deosebire de perioada similară a anului 2018, când bugetul s-a încheiat cu un excedent în valoare de 1050 lei.

Valoarea totală a datoriei de stat administrată de Guvern la 31.08.2019 a constituit circa 52,4 mild. lei, în creștere cu 2,5% față de data similară a anului 2018, preponderent ca rezultat al deprecierei monedei naționale. Datoria de stat internă a atins un nivel de 23,1 mild. lei și nu a înregistrat modificări față de situația de la sfîrșitul lunii august 2018. Datoria de stat externă a însumat 1,6 mild. dolari (29,3 mild. lei), fiind în diminuare cu 2% (în creștere cu 4,5% - exprimată în lei). Nivelul de îndatorare a țării se încadrează în parametrii de risc stipulați în Programul Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2019-2021).

Gradul de dependență a economiei naționale de exterior rămîne înalt. Conform datelor preliminare ale Balanței de plăți pentru primul semestru 2019, deficitul contului curent a constituit 10,6% în raport cu PIB, transferurile persoanelor fizice (compensarea pentru muncă și transferurile personale) – 17,7%, acumularea netă de pasive la investițiile străine directe – 8,1%, balanța negativă a bunurilor și serviciilor – 26,7%.

Evoluția comerțului exterior încetinește, deși exporturile de bunuri au avut un ritm de creștere puțin mai înalt decât importurile. În ianuarie-iulie 2019 exporturile s-au majorat cu 3,1%, iar importurile - cu 2,6%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 1724,7 mil. dolari SUA, față de 1689,3 mil. dolari în ianuarie-iulie

2018. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 47,8%, fiind mai mare cu 0,2 p.p. decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2018.

Remiterile de bani efectuate de către persoanele fizice din străinătate sunt pe un trend constant descendent. În 8 luni ale anului 2019 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice au înregistrat o diminuare cu 6,4% comparativ cu perioada similară a anului 2018 și au însumat 803,7 mil. dolari SUA. Diminuarea transferurilor a fost cauzată, în general, de stagnarea economiei Federației Ruse (țara din care provine cea mai mare parte din remitențe), contractarea cererii interne în Italia și recesiunea economică din Turcia.

Sectorul industrial înregistrează creșteri nesemnificative. În ianuarie-iulie 2019 volumul producției industriale a înregistrat o creștere de 1,9%. Creșterea înregistrată a fost determinată de majorarea industriei prelucrătoare (+2%), a industriei extractive (+8,7%) și a producției și furnizării de energie (+0,8%). Principalii factori care au menținut în creștere sectorul industrial au fost: dezvoltarea ramurii automotive în cadrul Zonelor Economice Libere și evoluțiile pozitive din sectorul construcțiilor care au susținut creșterea industriei extractive și a altor ramuri industriale conexe cu acest sector. Totodată, temperarea cererii externe a fost factorul de bază care a încetinit ritmurile de creștere ale sectorului industrial.

Producția agricolă este în diminuare. În ianuarie-iunie 2019 volumul producției agricole a înregistrat o diminuare de 4,2% (în prețuri comparabile), situație determinată, în special, de reducerea producției animaliere cu 3,2%, deținând ponderea de circa 83% din total, precum și a producției vegetale cu 8,8%, cu o pondere de 17,1% în perioada respectivă. Producția animalieră a înregistrat diminuări din contul reducerii producției (creșterii) vitelor și păsărilor, dar și a producției de lapte. Cele mai accentuate diminuări ale producției vegetale au fost înregistrate la culturile tehnice (în special rapița de toamnă), cereale (grâu, orz), fructe sâmburoase (vișine, cireșe).

Activitatea investițională s-a intensificat. În ianuarie-iunie 2019 volumul investițiilor a crescut în termeni reali cu 26,8% față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 9,2 mild. lei. Creșterea intensivă a investițiilor s-a datorat majorării investițiilor private, investițiilor bugetare, activității creditare favorabile, precum și creșterii investițiilor din sursele organizațiilor internaționale.

Volumul mărfurilor transportate este în creștere lentă. În ianuarie-iulie 2019 au fost transportate transportate circa 9,9 mil. tone de mărfuri, cu 2,8% mai mult. Creșteri ale volumului mărfurilor transportate au fost înregistrate în cazul transportului aerian – cu 33,2%, transportul rutier – cu 5,8%, transportul fluvial – cu 1,3%. Volumul mărfurilor transportate cu transportul feroviar a fost în diminuare cu 4,4%.

Comerțul interior de bunuri și servicii este în creștere, fapt ce demonstrează o intensificare a consumului din partea populației și agenților economici. În ianuarie-iulie 2019, volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul a crescut cu 15,8% față de anul precedent, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației - cu 18,7%.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în I semestru 2019 a constituit 7113,6 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 15,8% față de I semestru 2018. În termeni reali salariul s-a majorat cu 12,2%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 6759,9 lei, fiind în creștere cu 23,2%, iar în sectorul real – 7247,8 lei și s-a majorat cu 13,3%, respectiv (în termeni nominali). Majorarea salariilor stimulează creșterea cererii interne și, ca rezultat, impulsionează pe termen scurt creșterea economică, dar, în același timp, creează presiuni inflaționiste.

Mărimea medie a pensiei lunare la 01.07.2019 a fost de 1895,07 lei și s-a majorat cu 14,3% față de aceeași dată a anului 2018 în termeni nominali. **Mărimea minimului de existență** pentru semestrul I 2019 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2028,3 lei.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară a înregistrat valoarea de 7,7% în trimestrul I și de 4,5% în trimestrul II 2019. La oficiile forței de muncă în ianuarie-august 2019 au fost înregistrați 17,6 mii șomeri, cu 15,2% mai puțini față de ianuarie-august 2018.

II. Mediul extern: creșterea economiei globale se temperează

Volumul produsului global se estimează să crească cu 3,2% în anul 2019 și cu 3,5% - în 2020, conform raportului World Economic Outlook actualizat și publicat de către Fondul Monetar Internațional (FMI) în luna iulie 2019. Prognoza economiei globale a fost revizuită în descreștere sub influența temperării creșterii economiei globale de la începutul anului 2019. Situația respectivă se datorează în mare parte accentuării tensiunilor geopolitice, comerciale și înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate. În aceste condiții tendința spre investiții și cererea pentru bunuri de folosință îndelungată sunt în diminuare și, astfel, conduce la temperarea activității economice. De asemenea, actualizarea prognozei a luat în considerare și aspectele privind introducerea noilor standarde privind emisiile de carburanți auto în Germania, diminuarea cererii interne în Italia ca efect al persistenței riscurilor creditar-financiare, precum și recesiunea economică din Turcia, care se preconizează să fie mai profundă decât s-a anticipat.

Ritmul anual de creștere a economiei prognozat pentru *țările dezvoltate* în anul 2019 va fi de 1,9% și în anul 2020 – 1,7%. Această creștere va fi determinată, în mare parte, de o economie mai puternică a Statelor Unite ale Americii și o creștere economică moderată în Japonia și țările din Zona Euro.

Produsul global, volumul tranzacțiilor comerciale și prețurile medii la petrol și alte produse în anii 2018-2020 (creștere anuală procentuală)

	Date efective	Prognoza	
	2018	2019	2020
Produsul global	3,6	3,2	3,5
Țările dezvoltate	2,2	1,9	1,7
Statele Unite ale Americii	2,9	2,6	1,9
Zona Euro	1,9	1,3	1,6
Germania	1,4	0,7	1,7
Franța	1,7	1,3	1,4
Italia	0,9	0,1	0,8
Spania	2,6	2,3	1,9
Japonia	0,8	0,9	0,4
Țările în curs de dezvoltare	4,5	4,1	4,7
China	6,6	6,2	6,0
India	7,2	7,0	7,2
Comunitatea Statelor Independente	2,7	1,9	2,4
Federația Rusă	2,3	1,2	1,9
Volumul tranzacțiilor comerciale (mărfuri și servicii)	3,7	2,5	3,7
Prețul mediu la petrol	29,4	-4,1	-2,5
Prețurile medii la alte produse	1,6	-0,6	0,5

Sursă: FMI, World Economic Outlook Update, iulie 2019

În anul 2019 activitatea economică în Statele Unite ale Americii va fi influențată de politica fiscală stimulatorie, dar în anul 2020 impactul acesteia va fi în diminuare. În rezultat, se prognozează o majorare a PIB-ului real de 2,6% în anul 2019 și de 1,9% – în 2020.

Economia Japoniei a fost afectată de fenomene naturale dezastruoase în a doua jumătate a anului 2018, ceea ce va exercita impact negativ asupra creșterii economice în anii ce urmează. Astfel, se prognozează o creștere reală a PIB de 0,9% în anul 2019 și 0,4% în anul 2020.

În *țările Zonei Euro* creșterea economică s-a temperat mai mult decât s-a anticipat, ca rezultat al slăbirii percepției consumatorilor și a sectorului de afaceri, întârzierilor asociate introducerii noilor standarde privind emisiile de combustibil pentru vehiculele pe bază de motoare diesel în Germania, incertitudinii politicii fiscale, precum și protestelor de stradă în Franța care au perturbat comerțul cu amănuntul având impact asupra consumului. Totodată, în anul 2020 creșterea economică în această regiune se va intensifica, datorită restabilirii cererii externe în timp ce impactul factorilor negativi se va diminua. Prin urmare, FMI prognozează o creștere de 1,3% pentru 2019 și de 1,6% pentru 2020 în țările Zonei Euro. În țările de bază ale Uniunii Europene se atestă o creștere mai lentă comparativ cu prognoza precedentă, determinată, în general, de slăbirea cererii

interne, mai ales în țările care sunt principali parteneri comerciali ai țării noastre: România (cel mai important partener comercial) – circa 3%, Germania – 0,7-1,7%, Italia – 0,1-0,8% etc.

În anul 2019 ritmul de creștere a economiei *țărilor în curs de dezvoltare* va atinge 4,1%, comparativ cu 4,5% în 2018. Pentru 2020, FMI anticipează o creștere de 4,7% pentru această grupă de țări.

În China măsurile de înăsprire a reglementării interne aplicate cu scopul de reducere a datoriei, a intermedierei financiare din economia ascunsă și asigurării unei creșteri economice durabile a determinat reducerea activității investiționale în special în infrastructură. Prin urmare, aceasta va conduce la temperarea creșterii economice de la 6,6% în 2018 până la 6,2% și 6% în anii 2019-2020.

În India se așteaptă o creștere de 7% pentru anul 2019 și 7,2% – pentru 2020, determinată de intensificarea consumului privat, scăderea prețului la petrol și condițiile monetar-creditare mai relaxante decât s-a așteptat anterior.

În *Comunitatea Statelor Independente* se așteaptă o creștere de 1,9% în anul 2019 și 2,4% - în anul 2020. În Federația Rusă se prognozează o creștere de 1,2% pentru anul 2019 și de 1,9% - pentru anul 2020 datorită condițiilor financiare mai relaxante și creșterii încrederii populației în politicile statului. Totodată, prețurile la petrol mai scăzute și reformele structurale insuficiente vor restrânge creșterea economică în această țară.

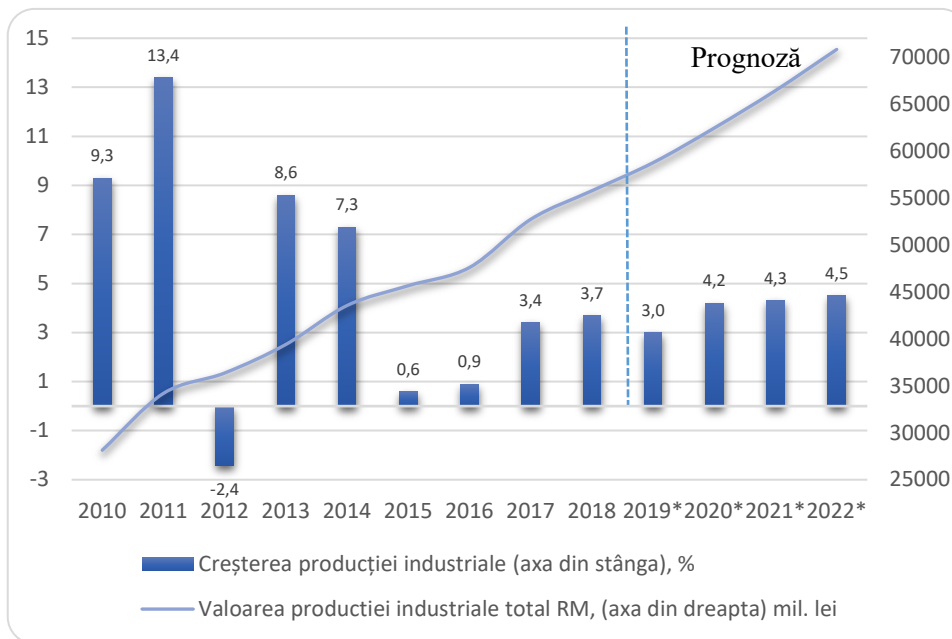
Tensiunile comerciale și înăsprirea condițiilor financiare rămân cele mai importante riscuri pentru perspectivele dezvoltării globale. O altă problemă cu care se confruntă în prezent economia globală este că, după ani de relansare economică urmare a crizei financiare din anul 2008, ritmurile actuale de producție în unele economii avansate și dezvoltate depășesc potențialul lor de creștere.

III. Sectorul industrial – sector prioritar pentru asigurarea unei economii competitive

Sectorul industrial va avea un trend ascendent în perioada de prognoză. În 2019 este prognozată o creștere de circa 3,0%, iar în anii ce urmează se anticipează ritmuri de creștere puțin mai accelerate cuprinse între 4,2-4,5%. La fel ca în ultimii 2 ani, creșterea sectorului industrial va fi susținută de ramura industriei autohtone, ca rezultat al extinderii activității investitorilor străini din cadrul Zonelor Economice Libere. Totodată, evoluțiile pozitive așteptate de la sectorul agricol, creșterea cererii interne față de produsele autohtone, precum și valorificarea oportunităților oferite de acordurile de cooperare economică internațională vor constitui factorii

care vor stimula dezvoltarea sectorului. Pe de altă parte, riscul de reducere a cererii externe poate influența negativ evoluția sectorului industrial.

Proгноza sectorului industrial, 2019-2022

Zonele Economice Libere (ZEL), la fel ca în anii 2017-2018, vor constitui în perioada de prognoză un motor de stimulare a producției industriale. În 2017 cota producției fabricată pe teritoriul ZEL în producția industrială națională a constituit circa 11,3%, iar în 2018 aceasta a crescut până la 18,7%. În perioada anilor următori va continua implementarea proiectelor investiționale inițiate în anii precedenți, precum și vor fi lansate un șir de proiecte investiționale noi, care se vor extinde pe întreg teritoriul țării (Strășeni, Căușeni, Cahul, Călărași, Ungheni, Soroca, Comrat), inclusiv în asemenea ramuri precum sunt industria constructoare de mașini, industria ușoară, fabricarea de mobilă, biocombustibil, prelucrarea și ambalarea producției agricole, echipamente electrice și de iluminat. În anii de prognoză, în cadrul ZEL, este prevăzută o creștere anuală a producției industriale situată între 20-50%.

Evoluțiile pozitive așteptate din partea sectorului construcțiilor va stimula industria extractivă și ramurile industriei prelucrătoare conexe cu acestea, factor ce va prevala, în special, în primii ani de prognoză. Sectorul construcțiilor va fi susținut pe de o parte de majorarea investițiilor în clădiri, inclusiv ca impact al Programului de stat ”Prima casă”, pe de altă parte de creșterea investițiilor publice în sectorul energetic, infrastructura drumurilor și alte construcții capitale.

Datorită deschiderii piețelor externe și oportunităților oferite de acordurile de cooperare economică internațională, vor crește posibilitățile agenților economici autohtoni de a-și realiza producția industrială în

exterior. Un rol deosebit îl va juca în continuare Acordul de Asociere/ DCFTA, care a prezentat rezultate valoroase pentru economia națională. Exporturile către UE au crescut cumulativ în anii 2017-2018 cu circa 40%, ajungând la o cotă de circa 69% în total exporturi. O oportunitate de viitor o reprezintă renegocierea cotelor de export pentru produsele agricole strategice ale Republicii Moldova pe piețele UE, care vor intra în vigoare din anul 2020.

Un alt factor stimulativ pentru sectorul industrial va fi **creșterea gradului de re tehnologizare a întreprinderilor și creșterea productivității în sector**. În anul 2018 investițiile în mașini și utilaje au crescut cu circa 6,1%, iar cea mai mare parte dintre acestea au fost investite de către sectorul privat. Ținând cont de factorul stimulativ de a-și alinia producția la cerințele piețelor externe întru valorificarea oportunităților oferite de Acordul de Asociere/DCFTA agenții economici vor continua să investească în re tehnologizarea proceselor de producție, fapt ce va conduce la creșterea productivității sectorului industrial. Investițiile în sectorul privat, inclusiv în industrie, vor fi susținute și de programele de stat și partenerii de dezvoltare, care vor oferi granturi și credite în acest scop.

Evoluțiile pozitive așteptate de la sectorul agricol vor stimula producția industriei alimentare, ce deține circa ¼ din industrie. Conform prognozei, sectorul agricol va înregistra o creștere de 1% în 2019, iar în anii următori circa 3-4%, evoluții ce vor stimula creșterea industriei alimentare cu circa 3-5%.

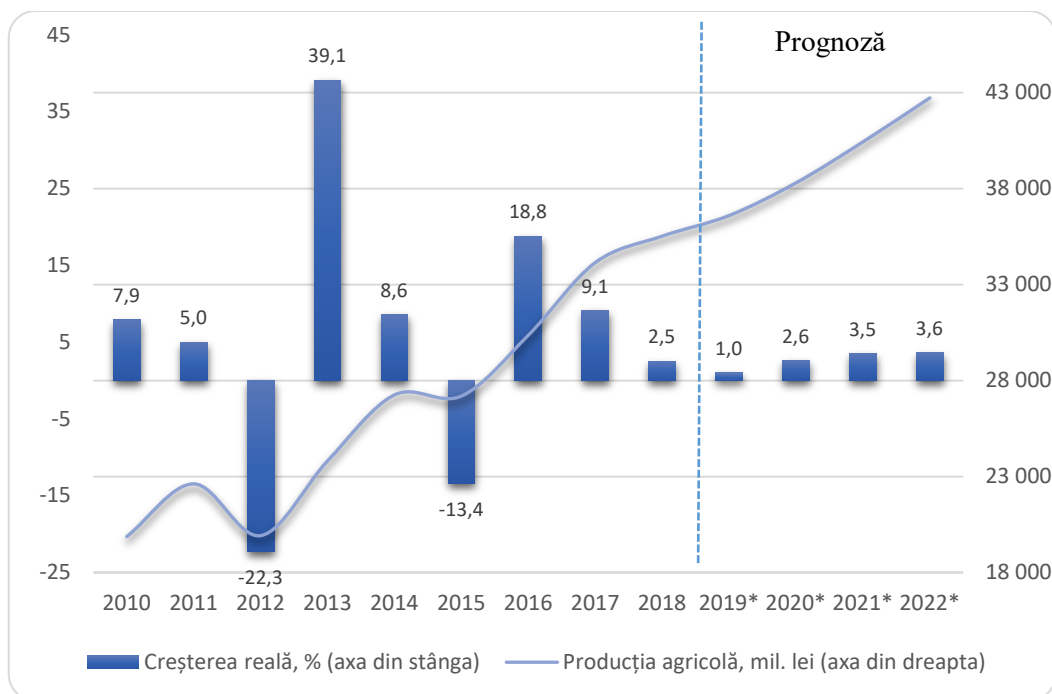
Pe de altă parte, riscul de reducere a cererii externe, competitivitatea încă scăzută a unor produse moldovenești, datorată insuficienței de investiții în re tehnologizarea proceselor de producție, subdezvoltarea concurenței în unele ramuri industriale, limitările și barierele existente pe plan intern ce țin de certificarea pentru export a producției autohtone vor constitui factori de stagnare a sectorului industrial.

IV. Agricultură – sector cu potențial nevalorificat

În anii de prognoză se prevăd evoluții favorabile ale sectorului agricol. Astfel, pentru 2019 se anticipează o creștere relativ modestă a sectorului de circa 1%, iar ulterior o stabilizare a creșterii în intervalul de 2,6-3,6%. Ritmul de creștere relativ scăzut din 2019 se explică prin faptul că anii precedenți (în special 2016 și 2017) au fost cei mai rezultativi din toată perioada de relansare economică, iar atingerea unei creșteri ce ar depăși cu mult acele performanțe este incertă. Condițiile climaterice relativ favorabile, modernizarea sectorului prin introducerea tehnologiilor performante, orientarea spre producția cu valoare adăugată înaltă, precum și creșterea suprafețelor însămânțate vor constitui factorii de bază care vor asigura stabilizarea creșterii sectorului în perioada de prognoză.

Proгноза producției agricole, 2019-2022

Condițiile climaterice reprezintă cel mai important factor care determină evoluția sectorului agricol. Conform datelor Serviciului Hidrometeorologic de Stat, există premise ca anul 2019 va fi unul relativ favorabil pentru agricultură: la situația din luna iunie 2019, deși au fost semnalate ploi puternice și foarte puternice, izolat cu grindină, condițiile meteorologice, în general, au fost în fond satisfăcătoare pentru creșterea, dezvoltarea și formarea roadei culturilor agricole.

Totuși, există anumite riscuri în ceea ce privește manifestarea unor condiții meteo nefavorabile. Însă, în anii de prognoză, se preconizează ca riscurile climaterice vor fi diminuate de implementarea în sector a tehnologiilor performante, creșterea suprafețelor irigate și a suprafețelor însămânțate, utilizarea fertilizanților.

Conform ultimelor date disponibile, în ultima perioadă se manifestă o tendință în creștere a investițiilor în sectorul agricol: în 2017 investițiile în sector au crescut cu 19,3%, iar în 2018 – cu 14,7%. În anii de prognoză această tendință va continua și va constitui un factor stimulatoriu pentru sector.

De asemenea, vor fi extinse suprafețele însămânțate din contul terenurilor arabile neutilizate (cu circa 1% anual), factor ce va determina creșterea producției vegetale în perioada de prognoză. Concomitent, sporirea adaptabilității culturilor agricole la condițiile de secetă, introducerea fertilizanților și utilizarea semințelor și materialului săditor calitativ vor constitui alți factori care vor avea ca efect performanța sectorului agricol în viitor.

Pe lângă riscul unor condiții climatice nefavorabile, degradarea solurilor poate fi un alt factor negativ pe termen mediu și lung. Totodată, competitivitatea joasă a producției agricole autohtone, dar și incertitudinile economice de pe piețele externe pot deveni factori demotivanți pentru sector.

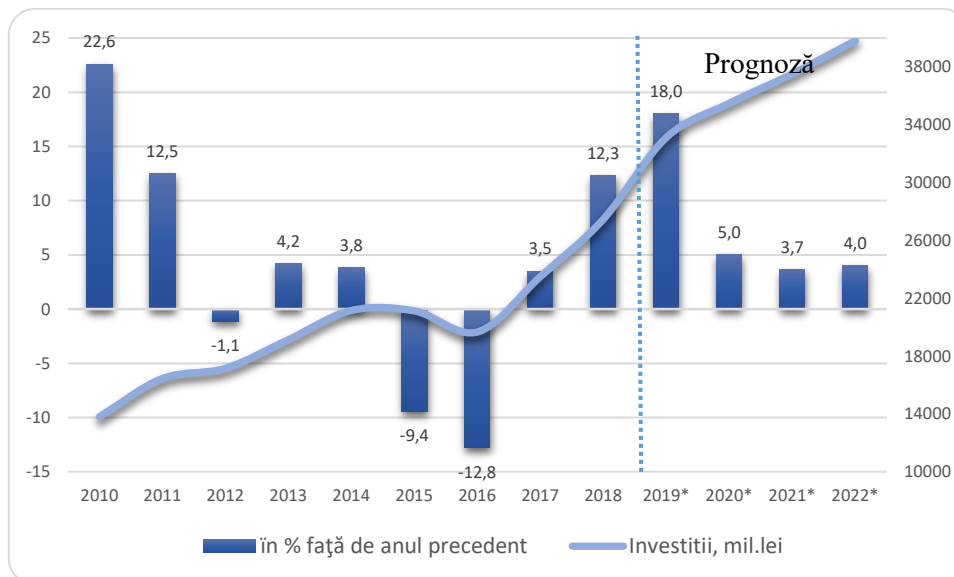
Perspectivile de dezvoltare pe termen scurt ale **sectorului zootehnic** nu sunt destul de favorabile, ținând cont de situația actuală înregistrată în sector: tendința de micșorare a efectivului de animale de toate speciile (2018: -13% numărul de bovine, -2% - porcine, -9% - ovine și caprine), diminuarea constantă a producției de lapte (2018: -15%), concentrarea sectorului în gospodăriile individuale ale populației (peste 87% din efectivul de bovine și 97% din efectivul de ovine și caprine), respectiv productivitatea scăzută și competitivitatea redusă a producției animaliere pe unele piețe externe. Pe de altă parte, în 2019 creșterea cererii interne pentru produsele din carne, dezvoltarea industriei prelucrătoare a cărnii vor da un impuls pozitiv sectorului.

Pe termen mediu și lung, evoluția subsectorului va fi influențată de extinderea piețelor de desfacere pentru produsele de origine animalieră, în special pe piețele europene, ca urmare a înlăturării barierelor interne de certificare a producției autohtone. În paralel, la fel ca și în celelalte sectoare economice, acest proces va atrage după sine creșterea investițiilor în sector și respectiv dezvoltarea și modernizarea sectorului.

V. Investițiile – principalul factor de creștere a competitivității

Pe fonul unei stabilizări politice și economice, **în anii de prognoză se anticipează o evoluție pozitivă a volumului investițiilor în economie**: 18% în 2019, 4-5% în medie pentru următorii 3 ani. Creșterea investițiilor se va datora atât creșterii investițiilor private, cât și a investițiilor publice.

Prognoza volumului de investiții, 2019-2022

Aportul major la creșterea investițiilor este așteptat din partea investitorilor privați. Creșterea încrederii sectorului privat în mediul economic al țării, menținerea trendului de re tehnologizare a proceselor de producție motivat de dorința agenților economici de a asigura competitivitatea producției pe piețele externe, în special pentru a putea valorifica oportunitățile oferite de Acordul de Asociere și a altor acorduri de colaborare internațională, precum și impactul reformei fiscale de micșorare a impozitelor salariale pentru agenții economici vor stimula investițiile private.

Sectorul construcțiilor va continua să se dezvolte și va avea un impact esențial asupra creșterii investițiilor, în special în primii ani de prognoză. Creșterea volumului de lucrări în construcții va fi stimulat de creșterea cererii interne pentru locuințe, inclusiv datorită implementării Programului de stat "Prima casă", precum și situației creditare favorabile care pe termen scurt se va menține.

Investițiile publice vor menține trendul ascendent în perioada de prognoză, iar deblocarea asistenței externe va constitui un factor de bază care va susține acest trend. Vor continua proiectele investiționale majore în infrastructura energetică, drumuri și în alte construcții ingineresti și mijloace fixe. Pe parcursul anului 2019 se așteaptă o creștere a investițiilor publice în aceste domenii cu circa 62%, iar în 2020 cu circa 55%. Principalele proiecte investiționale planificate pentru perioada de prognoză vor fi:

- construcția conductei de transport de gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău;
- proiectul de reabilitare a rețelelor electrice de transport ale Î.S. „Moldelectrica”, finanțat de UE, BERD, BEI;
- proiectul tehnic pentru construcția LEA 400 kV Vulcănești - Chișinău și a Stației Back-to-Back, finanțat de BERD, BEI;
- proiecte în infrastructura drumurilor finanțate din Fondul rutier;
- proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor finanțat de BERD, BEI, CE
- Proiect "Reabilitarea drumurilor locale" finanțat de Agenția Internațională pentru Dezvoltare/ Banca Mondială (IDA/BM)
- proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare (BERD, BEI, UE), etc.

VI. Comerțul exterior

Ipotezele de bază care au fost luate în considerație la prognoza comerțului exterior sunt temperarea creșterii economiei mondiale și a volumului comerțului internațional, care vor conduce la ritmuri de creștere mai modeste a volumului exporturilor și importurilor. În plus, diminuările de prețuri la produsele petroliere și

materie primă estimate de FMI pentru anii 2019-2020 vor micșora valoarea unitară a indicatorilor comerțului exterior.

Totuși, va continua promovarea intensă a exporturilor pe piețele tradiționale, dar și penetrarea piețelor noi de desfacere. Investițiile vor contribui la creșterea nivelului de tehnologizare a întreprinderilor, cu efect asupra producerii mărfurilor mai competitive și livrarea acestora pe piețele externe. La estimarea evoluției exporturilor s-a luat în calcul și ipoteza unui an agricol relativ favorabil, livrarea în exterior a stocurilor de produse agricole din anul 2018.

Dezvoltarea Zonelor Economice Libere, precum și creșterea numărului de noi rezidenți va stimula în continuare expansiunea sectorului automotive, care este orientat spre piețele externe. La fel ca în anii precedenți, producția industrială generată de această ramură va influența creșterea exporturilor de mașini și aparate electrice.

Ponderea producției agro-alimentare în total export este destul de însemnată. Respectiv, evoluțiile din sectorul agricol și ale industriei alimentare au o influență semnificativă asupra exportului. În anii 2010-2018 se observă o strânsă dependență între evoluția exportului și a producției agricole. Respectiv, și în anii de prognoză această corelație va persista.

Luând în considerație multitudinea de factori, **pentru anul 2019 a fost prognozată o creștere a exporturilor cu 8,1% iar pentru anii 2020-2022 – în medie cu 8,3%.**

Printre factorii care vor conduce la majorarea importului se enumeră importul de materie primă necesară pentru producția în creștere destinată piețelor externe, majorarea consumului privat din contul diminuării impozitelor și majorărilor salariale, și creșterea investițiilor, care presupun importul de utilaje și echipamente într-un volum mai mare. În direcție inversă (negativ) importurile vor fi influențate de deprecierea monedei naționale, care descurajează importurile și favorizează exporturile și temperarea creșterii remitențelor (BNM prognozează o creștere de numai 3-4% în anul 2019), reieșind din ipoteza că situația economică în Federația Rusă și unele țări din Europa, unde muncesc o bună parte din conaționali noștri, nu se va îmbunătăți esențial în perioada de prognoză.

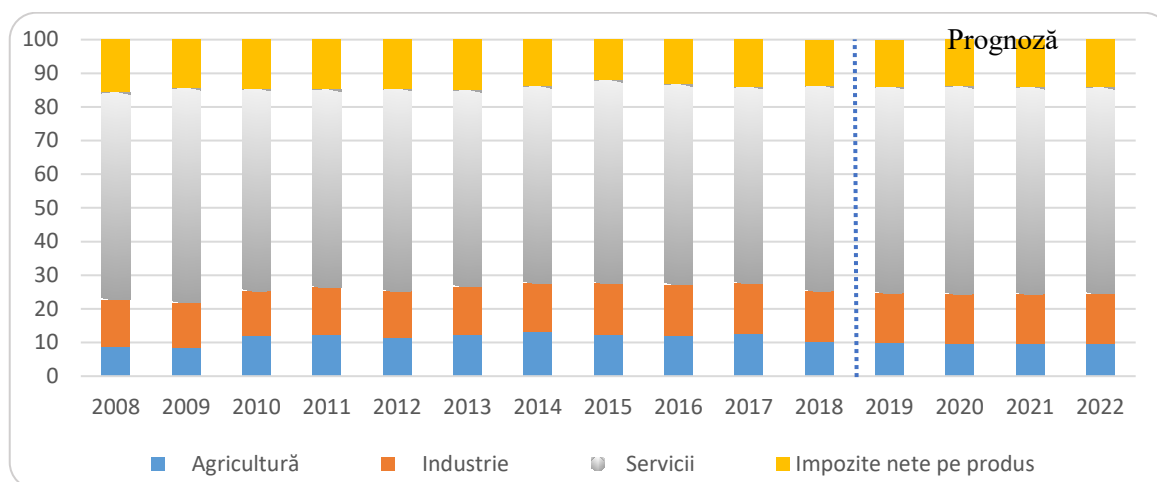
Respectiv, pentru anul 2019 anticipăm o creștere a importurilor cu 6,2%, după care ritmul de creștere se va tempera în anii 2020-2022, constituind în medie 6,5%.

VII. Proгноza Produsului Intern Brut

Avînd la bază prognoza tendințelor de evoluție a indicatorilor principalelor sectoare ale economiei naționale, se prevede o creștere reală a **Produsului intern brut** de circa 4,2% în anul 2019 și cu cîte 3,8% - în anii 2020-2022. Această creștere este condiționată de o evoluție relativ bună a sectoarelor economiei naționale și se află în proximitatea PIB-ului potențial estimat pentru Republica Moldova.

Structura *PIB pe categorii de resurse* va suporta unele modificări: se va majora ponderea comerțului interior (de la 15,5% pînă la 15,9% din PIB) și construcțiilor (de la 7,8% pînă la 9,4% din PIB). Aceste evoluții reflectă majorarea cererii interne. Cotele industriei și agriculturii rămîn relativ stabile: la nivel de circa 14,5% și 10% din PIB, respectiv.

Structura PIB pe categorii de resurse, %

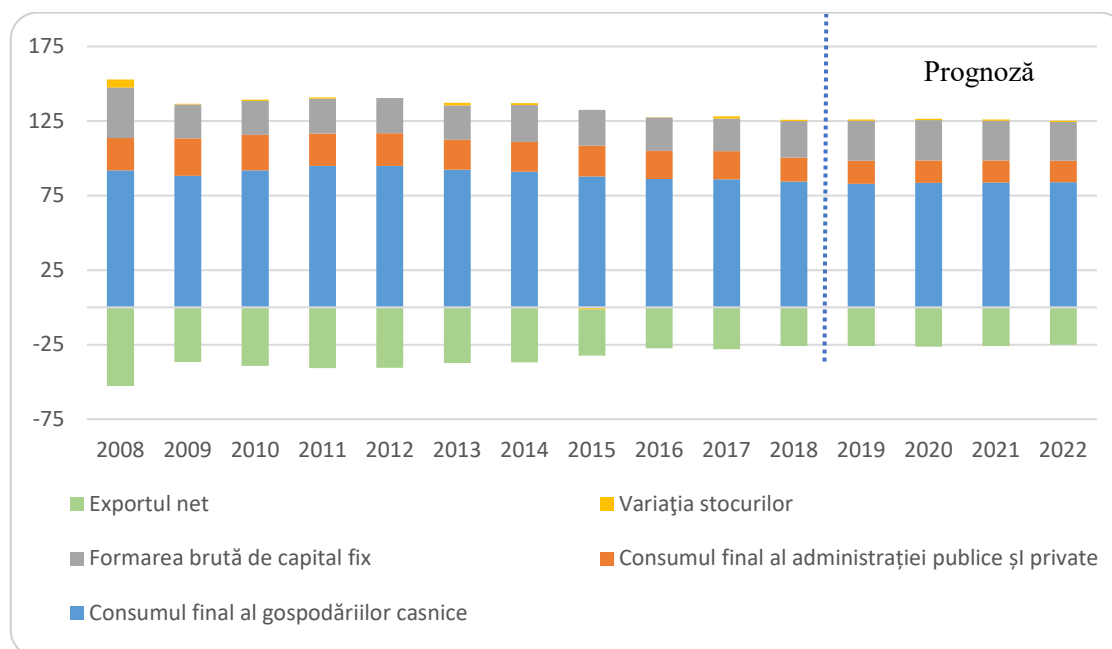

Sursă: Biroul Național de Statistică

Creșterea cererii interne se va datora în mare parte creșterii investițiilor, ceea ce se va reflecta în structura *PIB pe categorii de utilizări*. Astfel, ponderea formării brute de capital fix se va majora de la 24,3% în anul 2018 pînă la 26% în anul 2022.

Totodată, ponderea consumului final al gospodăriilor casnice în PIB va fi stabilă și va oscila în jur de 83%-84%. Se vor observa unele îmbunătățiri calitative ale comerțului exterior în structura PIB: soldul negativ al exportului net în PIB va descrește de la circa 25,8% la 25,1% din PIB.

Structura PIB pe categorii de utilizări, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

VIII. Riscurile de nerealizare a prognozei

Realizarea acestui scenariu de prognoză a indicatorilor macroeconomici poate fi perturbată de următoarele riscuri interne și externe:

- contextul economic global, în special situația social-economică în Uniunea Europeană, Federația Rusă și țările vecine: acest risc vine din impactul posibil asupra economiei Republicii Moldova prin contractarea cererii externe, contribuind astfel la diminuarea exporturilor și remitențelor și, prin urmare, la micșorarea producției industriale, consumului populației și creșterii ratei șomajului;
- fluctuațiile cursului de schimb al monedei naționale;
- condițiile climaterice nefavorabile, care sunt dificil de prognozat, pot contribui la diminuarea volumului efectiv al producției agricole;
- instabilitatea politică, ce influențează negativ activitatea economică și investițională, intensifică tensiunea socială și provoacă instabilitate macroeconomică.

Proгноza indicatorilor macroeconomici pentru anii 2020-2022

Indicatori	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Efectiv				Proгноză			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Produsul intern brut nominal, mild.lei	145,8	160,8	178,9	192,3	208,3	227,9	248,4	270,8
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	99,7	104,4	104,7	104,0	104,2	103,8	103,8	103,8
Indicele prețurilor de consum, %								
mediu anual	109,7	106,4	106,6	103,0	104,9	105,7	105,0	105,0
la sfârșitul anului	113,6	102,4	107,3	100,9	107,5	105,0	105,0	105,0
Cursul de schimb al leului, MDL/USD								
mediu anual	18,82	19,92	18,49	16,80	17,74	18,47	19,05	19,63
la sfârșitul anului	19,66	19,98	17,1	17,14	18,00	18,94	19,50	20,10
Exporturi, mil. USD	1966,8	2045,3	2425	2707	2926	3200	3437	3669
față de anul precedent, %	84,1	104	119	111,6	108,1	109,4	107,4	106,7
Importuri, mil. USD	3986,8	4020,3	4831,4	5764,3	6123	6559	6937	7316
față de anul precedent, %	75	100,8	120	119,3	106,2	107,1	105,8	105,5
Soldul balanței comerciale, mil.USD	-2020	-1975	-2406	-3057	-3197	-3359	-3500	-3647
Producția industrială, mild. lei	45,7	47,6	52,7	56,2	58,9	62,6	66,6	71,0
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	100,6	100,9	103,4	103,7	103,0	104,2	104,3	104,5
Producția agricolă, mild.lei	27,2	30,5	34,1	35,5	36,4	38,1	40,2	42,5
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	86,6	118,8	109,1	102,5	101,0	102,6	103,5	103,6
Investiții în active imobilizate, mild.lei	21,1	19,7	23,5	27,5	33,1	35,5	37,5	39,81
față de anul precedent în prețuri comparabile, %	90,6	87,2	103,5	112,3	118,0	105,0	103,7	104,0
Salariul nominal mediu lunar, Lei	4610,9	5084	5697	6446	7320	7953	8619	9328
față de anul precedent (%): nominal	110,5	110,3	112,1	113,2	113,6	108,7	108,4	108,2
real	100,7	103,6	105,1	109,9	108,2	102,8	103,2	103,1
Fondul de remunerare a muncii, mild.lei	32,8	35,6	40,0	44,9*	53,6	58,2	62,8	67,9
față de anul precedent (%): nominal	109,5	108,1	112,2	112,4*	119,2	108,5	108,0	108,2
real	99,8	101,6	105,3	109,1*	113,6	102,7	102,9	103,0

* estimările Ministerului Economiei și Infrastructurii